

7/10170

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn. Dr. Cevdet YILMAZ)

Sayı : B.02.0.011/G 4079

18 / 11 / 2009

Konu: Yazılı Soru Önergesi

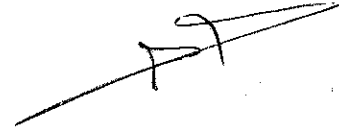
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğünün 04.10.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/16288 sayılı yazısı.

İlgi yazıda, Ardahan Milletvekili Sayın Ensar ÖĞÜT'ün Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/10170 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Cevdet YILMAZ
Devlet Bakanı

EK: Soru Önergesine ilişkin cevap (6 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**EK: ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'E AİT SORU
ÖNERGESİNE DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞININ
CEVAPLARI**

Soru 1. Hanehalkı sayısının ve kullanılabilir gelirin bölgelere göre oransal dağılımında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin aldıkları payların çoğaltılabilmesi için yapılan çalışmalar var mıdır?

Cevap 1. Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki illere yönelik kamu yatırımları 2009 yılı itibarıyla toplam kamu yatırımlarının yaklaşık yüzde 12,8'ine, Doğu Anadolu Bölgesindeki illere yönelik kamu yatırımları ise yaklaşık yüzde 7,1'ine denk gelmektedir¹. Yani, bu iki bölgeye yönelik kamu yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı yaklaşık yüzde 20'ye denk gelmektedir.

Ayrıca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki illerde bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranının oldukça düşük kaldığı görülmektedir. 2008 yılı verilerine göre bu oran Bitlis, Hakkari, Muş ve Van illerini kapsayan TRB2 Düzey 2 bölgesi için 0,1 iken, bu anlamda bölgedeki en iyi verilere sahip olan Adıyaman, Gaziantep ve Kilis illerini kapsayan TRC1 Düzey 2 bölgesi için 0,5'tir. Yani bölgedeki illerde bütçe gelirleri bütçe giderlerinin yüzde 10 ila yüzde 50'sini ancak karşılayabilmektedir.

Temel hedefi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükselterek, bu bölge ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkanlarını artırarak, sosyal istikrar, ekonomik büyüme gibi milli kalkınma hedeflerine katkıda bulunmak olan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), çok sektörlü, entegre ve sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı ile ele alınan bir bölgesel kalkınma projesidir. Bölgenin zengin toprak ve su kaynaklarından yararlanmak amacıyla önce kendi içinde bir enerji ve sulama projesi olarak başlayan GAP, 1989 yılında tamamlanan "GAP Master Plan" çalışması ile entegre bir bölgesel kalkınma projesine dönüştürülmüştür. Master Plan'da yer alan temel kalkınma senaryosu, bölgenin tarıma dayalı sanayi ürünleri ihraç eden bir merkez haline getirilmesidir. Proje tamamlandığında beraberce yılda toplam 50 milyar m³'ten fazla su akıtan Fırat ve Dicle Nehirleri üzerindeki tesislerle, Türkiye toplam su potansiyelinin % 28'i kontrol altına alınacak, Çukurova'nın 4,5 katı olan 1,7 milyon ha'nın üzerinde arazinin sulanması ve 7.460 megavatın üzerinde bir kurulu kapasitesiyle yılda 27 milyar kilovat saatlik (kWh) hidroelektrik enerjisi üretilmesi sağlanacaktır. Planlanan toplam sulama alanı, Türkiye'de ekonomik olarak sulanabilir toplam alanın (8.5 milyon ha) % 20'sine ve toplam yıllık elektrik üretimi, Türkiye'de ekonomik olarak gerçekleştirilebilir hidroelektrik enerjisi potansiyelinin (118 milyar kWh) % 22'sine eşdeğerdir. GAP enerji programının tamamıyla uygulanması sonucunda üretilen enerji, 1992 yılında Türkiye'de elde edilen toplam hidroelektrik enerjisine yaklaşık olarak eşit olacaktır. Türkiye'nin bölgesel kalkınmaya yönelik en büyük yatırımı olan GAP'ın sulama projeleri tamamlandığında, Türkiye'de şimdiye kadar devlet eliyle gerçekleştirilen sulama alanına eşit bir alan daha sulu tarıma açılmış olacaktır. Böylece GAP'ın meydana getireceği yüksek tarım ve sanayi

¹ Karayolu, demiryolu gibi altyapı projelerinin birden fazla ilimizi ilgilendirmesi, kuruluşlara uygulama aşamasında esneklik sağlanması için birçok ilde yer alan projenin tek bir proje adı altında toplulaştırılması gibi sebeplerle, yatırım programlarında yer alan kamu projelerinin önemli bir kısmının yeri "muhtelif" olarak belirtilmekte, bu tür yatırımların il bazında tasnif edilmesi mümkün olamamaktadır. İl bazında tasnif edilebilen kamu yatırımları göz önünde bulundurulduğunda yani muhtelif yatırımlar dahil edilmediğinde, bu rakamlar elde edilmektedir.

potansiyeli Bölgede ekonomik hâsılayı 4,5 misli artıracak, nüfusu 9-10 milyona ulaşacak Bölge halkının yaklaşık 3,8 milyonuna iş imkânı yaratacaktır.

2008-2012 yılları arasında bölgesel kalkınma projelerinin tamamlanması amacıyla GAP Eylem Planı hazırlanmış ve 18 Haziran 2008 tarih ve 26910 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 2008/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe konulmuştur. GAP Eylem Planı kapsamında, GAP'ın 2008-2012 döneminde tamamlanması hedeflenmiştir. Bu çerçevede GAP Eylem Planında yer alan faaliyet ve projeler için 2008-2012 döneminde toplam 26,7 milyar TL'lik kaynak kullanılacaktır. Söz konusu kaynağın 7,3 milyar TL, tutarı mevcut eğilimlere ve devam eden proje stokuna göre daha önce planlanmış olağan ödeneklerden oluşmaktadır. Eylem Planının ortaya çıkardığı ek finansman ihtiyacı olan 19,4 milyar TL'nin, 4,9 milyar TL tutarındaki kısmı merkezi bütçe dışından finanse edilecektir. Merkezi bütçe kapsamında sağlanması öngörülen tutar ise 14,5 milyar TL'dir. GAP Eylem Planı için 2008-2012 döneminde gereken 14,5 milyar TL tutarındaki ek finansmanın yaklaşık 1 milyar TL'si 2009 yılında sağlanmış olup, 13,5 milyar TL'lik kısmının ise 2009-2012 döneminde sağlanması planlanmıştır. Bu çerçevede; GAP Eylem Planı kapsamındaki projeler için 2008 yılı sonu itibarıyla 1,6 milyar TL harcanmış olup, nakdi gerçekleşme oranı yüzde 84'tür. 2009 yılı için ise yaklaşık 2,7 milyar TL ödenek tahsis edilmiş olup, yıl sonuna kadar ödeneğin kullanılması beklenmektedir.

GAP yatırım ödeneklerinin 1990-2007 dönemi itibarıyla yıllık seyri izlendiğinde, GAP'a toplam kamu kaynaklarından yılda ortalama yüzde 7 oranında pay ayrıldığı gözlenmektedir. 2008 yılında GAP Eylem Planı kapsamında tahsis edilen ek ödenek ile bu oran yüzde 12'ye yükselmiştir.

Büyüme kutbu işlevi görecektir ve çevrelerine hizmet verme potansiyeli yüksek 12 cazibe merkezi için 2008 yılında başlatılan özel destek programı çalışmalarına 2009 yılında da devam edilmiştir. Bu kapsamda; 2008 yılında tamamlanan üç yıllık programlama çalışması neticesinde öncelikli alanlar ve işbirliği kurulacak tarafların belirlendiği Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Diyarbakır Pilot Uygulaması Program Belgesi hazırlanmıştır. Söz konusu Belge içinde yer alan ve uygulamasına 2008 yılında başlanan projeler kapsamında proje sorumlusu kurum ve kuruluşlara Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile 14.998.392 TL kaynak aktarılmıştır. 2009 yılı uygulamasında ise, 2008 yılında uygulamaya konulan projeler ile 2009 yılında başlayacak projeler için 18.210.908 TL kaynak, proje sorumlusu kurum ve kuruluşlara Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile aktarılmıştır. Pilot uygulama kapsamında desteklenen projelere ilişkin uygulama devam etmektedir.

2008-2012 yılları arasında bölgesel kalkınma projelerinin tamamlanması amacıyla hazırlanan GAP Eylem Planının Sosyal Gelişiminin Sağlanması bileşeni altında Sosyal Destek Programı (SODES) oluşturulmuştur. Kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttüğü fiziki yatırımların ve olağan görevlerinin yanı sıra ortaya çıkabilecek yeni ihtiyaçların karşılanabilmesi için daha esnek proje geliştirilebilecek ve uygulanabilecek bir yapıya duyulan gereksinim kapsamında, valiliklerin doğrudan sorumlu olduğu, projeye dayalı olarak sosyal ihtiyaçların kısa sürede giderilmesi amacıyla SODES hazırlanmış ve 2008 yılında ilk uygulaması gerçekleştirilmiştir. Yaşam kalitesinin yükseltilerek toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanmasını amaçlayan SODES ile bölgede istihdam edilebilirliğin artırılması, meslek edindirme, gelir getirici faaliyetlerin geliştirilmesi, sosyal içermenin sağlanması ile kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin desteklenmesi hedeflenmektedir. SODES kapsamında, 2008 yılı için toplam bütçesi 42 milyon TL tutarında olan 398 adet projenin, 2009 yılı için ise yaklaşık 92 milyon TL'lik 778 projenin finansmanı uygun

görülmüştür. 2009 yılı Programına göre, SODES 2010 yılında sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi düşük ve toplumsal bütünleşme ihtiyacının yüksek olduğu illere de yaygınlaştırılacaktır. Bu kapsamda 2010 yılında Doğu Anadolu Bölgesinin de SODES kapsamına alınması planlanmakta ve 2010 yılında SODES için 165 milyon TL tutarında bir kaynak ayrılmaktadır.

Merkezden tasarlanan ve uygulanan bölgesel gelişme ve yerel kalkınma politikalarının yanı sıra, son yıllarda, yerel dinamiklere ve içsel potansiyellere dayanan yerel kalkınma girişimlerinin desteklenmesine de ağırlık verilmektedir. Bu kapsamdaki önceliklerden biri yerel kalkınma girişimlerinin, bölge plan ve stratejileri kapsamındaki proje ve faaliyetlerin katılımcı bir yaklaşımla uygulanması yoluyla geliştirilmesidir. Bu çerçevede tespit edilen öncelikli bölgelerde yerel kalkınma girişimlerinin harekete geçirilmesi ve bölgesel gelişme politikasının ve uygulamalarının AB'ye uyumu doğrultusunda, Türkiye-AB mali işbirliği kapsamında ortak finansmanla desteklenen bölgesel kalkınma programları uygulaması ile önemli tecrübeler kazanılmıştır. Bu kapsamda uygulanan TR82, TR83 ve TRA1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı (SKE), Doğu Anadolu Kalkınma Programı (DAKP), TRA2, TR72, TR52 ve TRB1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı (AKKM) tamamlanmış olup, TR90 Düzey 2 Bölgesi Kalkınma Programı (DOKAP) da 2009 sonu itibarıyla tamamlanmış olacaktır. Belirtilen programlar çerçevesinde 33 il ve 9 Düzey 2 bölgesinde 1.428 proje desteklenmiş olup 211 milyon euro kaynak kullanılmıştır. Ayrıca GAP BKİ tarafından koordine edilen AB-Türkiye ortak finansmanı ile yürütülen programlar da mevcuttur. Önümüzdeki dönemde programların etki değerlendirmesi ile ilgili çalışmalar yürütülecektir. TRA2 (Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars), TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat), TR52 (Karaman, Konya) ve TRB1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli) Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı (AKKM) kapsamında uygulanan projeler 2008 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Program kapsamında 479 proje başarı ile tamamlanmış olup, tamamlanan projelerin hibe miktarları toplamı 82,5 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. Yararlanıcıların eş-finance katkılarıyla bütçeleri toplamı yaklaşık 114 milyon euroyu bulan bu projeler kapsamında, 2.575 kişi geçici veya sürekli olarak istihdam edilmiş ve 40.834 kişiye eğitim verilmiştir.

Önemli bir yeniden dağıtım mekanizması olan sosyal yardımlar yoluyla, bu bölgelerin gelirlerini artırmaya yönelik uygulamalar devam etmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV) tarafından yapılan sosyal yardımların yaklaşık yüzde 40'ı bu bölgelere yapılmaktadır. Nitekim, 2003-2009 Ağustos döneminde SYDV'ler tarafından yapılan yardımların bölgesel dağılımına bakılacak olursa; Türkiye nüfusunun yüzde 8'ini oluşturan Doğu Anadolu Bölgesi SYDV'ler tarafından yapılan sosyal yardımların yüzde 18'ini; nüfusun yüzde 10'unu oluşturan Güneydoğu Anadolu bölgesi ise, yapılan yardımların yüzde 22'sini almıştır.

Türkiye'de en fazla harcama yapılan sosyal yardım kalemi (2008 yılı itibarıyla Sağlık Bakanlığı tarafından yeşil kart uygulaması için yapılan harcama tutarı 4 milyar 31 milyon TL'dir) olan yeşil kart yardımlarından en çok yararlanan bölgeler de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleridir. Nitekim, söz konusu bölgelerdeki yeşil kartlı sayısı, toplam yeşil kartlı sayısının yaklaşık yüzde 51'idir.

16 Temmuz 2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2009/15199 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile Türkiye'de ilk defa kapsamlı bir sektörel-bölgesel teşvik sistemine geçilmiştir. Yeni sistemde Türkiye, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'ne (SEGE) göre dört bölgeye ayrılmıştır. Her bölgede desteklenecek sektörler ayrı ayrı belirlenmiştir. Her bölge için değişen unsurlarla ve kademeli olarak artan

teşvikler tanımlanmıştır. Bölgesel ve sektörel uygulama yanında, büyük ölçekli yatırımlar için daha fazla avantaj getiren ek destekler sunulmuştur. Kararda en düşük gelişmişlik düzeyine sahip iller 4. bölgede yer almaktadır. Doğu Anadolu Bölgesindeki iller de, bu sınıflandırmada 4. bölgede yer almaktadır. Bu pakette, 4. bölge için kurumlar vergisi indirimi, SSK işveren primi desteği ve faiz desteği diğer bölgelere göre daha yüksek düzeydedir. Örneğin, bölgesel ve sektörel ve büyük proje yatırımlarında teşvik belgesi kapsamında 31.12.2010 tarihine kadar yatırıma başlanması hâlinde yüzde 20 olan kurumlar vergisi oranı teşvik ile birlikte 1. bölgede yüzde 10, 2. bölgede yüzde 8, 3. bölgede yüzde ve 4. bölgede yüzde 2 olarak uygulanacaktır.

Bölgelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasının desteklemek amacıyla kurulan kalkınma ajanslarına kuruluş aşamasından itibaren önem verilmiş olup, bölgesel gelişme politikaları ile uyumlu olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki ajansların desteklenmelerine öncelik verilmiştir. Bu bölgelerdeki ajansların kuruluşunun ilk aşaması olarak Temmuz 2008'de kurulması düşünülen ajansların kalkınma kurullarının teşkilini sağlamak üzere, bölgedeki il valilikleri ile koordinasyon sağlanarak, ajansların kalkınma kurulunda temsil edilecek kuruluşlar belirlenmiştir. 2008 yılı sonunda mevcut İzmir ve Çukurova Kalkınma Ajanslarına ilave olarak 8 Kalkınma Ajansının daha kuruluşu gerçekleştirilmiştir. Bu yeni ajansların 5 tanesi Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kurulmuştur. Ayrıca Temmuz 2009'da TRB1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli) ve TRA2 (Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars) düzey 2 bölgesi ajanslarının kuruluşu tamamlanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tamamını kapsayacak şekilde Gaziantep, Diyarbakır ve Mardin illerinin merkez olduğu üç Kalkınma Ajansı kurulmuştur. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kurulan Kalkınma Ajanslarına tahsis edilen ödenek toplamı 2009 yılı için yaklaşık 50 milyon TL, 2010 için yaklaşık 61 milyon TL'dir. GAP Bölgesinin tamamını kapsayacak şekilde Erzurum, Van, Malatya ve Kars illerinin merkez olduğu dört Kalkınma Ajansı kurulmuştur. Doğu Anadolu Bölgesinde kurulan Kalkınma Ajanslarına tahsis edilen ödenek toplamı 2009 yılı için yaklaşık 37 milyon TL, 2010 için yaklaşık 73 milyon TL'dir.

Bölgede istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılmasına yönelik çalışmalar da devam etmektedir. 5763 sayılı Kanun kapsamında, 2009 yılında İŞKUR'a ayrılan 511 milyon TL'nin 40,4 milyon TL'si Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki eğitim faaliyetlerine ve 21,8 milyon TL'si ise bölgedeki toplum yararına çalışma programlarına aktarılmıştır.

Soru 2. Milli gelirin bölgeler arasındaki adaletsiz dağılımı kadar, bölge içinde hane halkı grupları arasında da, büyük çarpıklık ve eşitsizlik vardır. Doğu Anadolu bölgesinde üst grubun milli gelirden aldığı pay ile alt grubun aldığı pay çok düşüktür. Bu bölgelerde nüfusun yarısı açlık sınırında yaşamlarını sürdürmektedir. Bu çarpıklığın giderilmesi için bir çalışmanız var mıdır? Varsa ne zaman yapacaksınız?

Cevap 2. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri için, bölgeler arası gelir dağılımında eşitsizlik mevcut olmakla birlikte, soruda iddia edildiği üzere bölge içi eşitsizlik yüksek olmayıp, bilakis Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri bölge içi gelir eşitsizliğinin en düşük olduğu bölgeler arasındadır. 2003 Hanehalkı Bütçe Anketinden elde edilen bölgesel gelir dağılımı sonuçlarına göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri içindeki (Düzey 1 bazında TRA, TRB ve TRC; Düzey 2 bazında TRA1, TRA2, TRB1, TRB2, TRC1, TRC2, TRC3) gelir eşitsizliği, Türkiye genelinden daha düşüktür. Tablo 1 ve Tablo 2'den de görüleceği üzere, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki gelir eşitsizliğini gösteren Gini katsayıları, Türkiye için 2003 yılında 0,42 olan katsayıdan daha düşüktür.

Türkiye'deki yoksulluk oranının bölgesel ayrımda verildiği resmi bir veri bulunmamaktadır. Türkiye geneli için gıda yoksulluk sınırı altında yaşayan nüfusun oranı 2007 yılında yüzde 0,54'tür. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki nüfus Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 18'idir. Dolayısıyla, bu bölgelerde nüfusun yarısı açlık sınırının altında yaşıyordur ifadesi doğru değildir. Çünkü soruda bahsedilen bölgelerde yaşayan nüfusun yarısı Türkiye'de yoksulluk sınırı altında yaşayan nüfustan çok daha yüksektir.

Tablo 1: Hane Gelirlerinin, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 1) Bazında, TRA ve TRB Bölgelerinde Gelire Göre Sıralı %20'lik Dilimler Ayrımında Dağılımı, 2003

		1.%20	2.%20	3.%20	4.%20	5.%20	Gini Katsayısı
TRA-Kuzeydoğu Anadolu	Toplam	6,1	11,0	15,7	22,6	44,6	0,38
	Kent	6,5	11,7	16,7	22,4	42,6	0,36
	Kır	6,1	10,7	15,4	21,8	46,0	0,39
TRB-Ortadoğu Anadolu	Toplam	6,5	11,4	16,2	23,5	42,4	0,36
	Kent	6,3	11,3	16,3	24,2	41,9	0,36
	Kır	7,0	12,1	17,1	23,4	40,3	0,33
TRC- Güneydoğu Anadolu	Toplam	7,1	11,6	15,6	21,8	43,9	0,36
	Kent	6,9	11,7	16,0	22,1	43,3	0,36
	Kır	8,3	12,7	16,2	21,2	41,6	0,33

Kaynak: TÜİK

Tablo 2: Hane Gelirlerinin, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 2) Bazında, TRA1, TRA2, TRB1 ve TRB2 Bölgelerinde Gelire Göre Sıralı %20'lik Dilimler Ayrımında Dağılımı, 2003

	1.%20	2.%20	3.%20	4.%20	5.%20	Gini Katsayısı
TRA1	5,7	11,0	15,7	22,1	45,4	0,39
TRA2	6,6	10,8	15,9	23,2	43,6	0,37
TRB1	7,5	12,3	16,5	23,4	40,3	0,33
TRB2	5,8	10,1	15,5	23,4	45,2	0,39
TRC1	7,9	12,9	17,2	22,9	39,1	0,31
TRC2	6,5	10,7	14,8	21,1	46,9	0,40
TRC3	7,9	12,2	15,3	19,9	44,7	0,36

Kaynak: TÜİK

TRA1: Erzurum, Erzincan, Bayburt; TRA2: Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır; TRB1: Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli; TRB2: Van, Bitlis, Muş, Hakkari; TRC1: Gaziantep, Adıyaman, Kilis; TRC2: Şanlıurfa, Diyarbakır; TRC3: Mardin, Batman, Şırnak, Siirt

Hükümet gelir eşitsizliğini gidermeyi ve yoksullukla mücadeleyi çok boyutlu bir yaklaşımla ele almaktadır. Ülkemizde gelir dağılımı ve yoksulluk sorununun çözümü için geliştirilen sosyal politikaların ekonomik büyüme ve istihdamla ilişkisi kurularak hem piyasa sistemini en etkin şekilde işler kılmak hem de sorunu kalıcı bir şekilde çözmek hedeflenmiştir. Bu yaklaşım sayesinde gerek gelir eşitsizliği gerekse yoksulluk düşüş göstermiştir. 2002 yılında 0,44 olan Gini katsayısı 2005 yılında 0,38'e; gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk oranı ise, 2002 yılında yüzde 27 iken, 2007 yılında yüzde 18,6'ya gerilemiştir. Bu iyileşmeler, ekonomik istikrarın yanısıra, yürütülen sektörel politikalar ve doğrudan sosyal yardımların bir sonucudur. Yoksullukla mücadeledeki bu çok

boyutlu yaklaşımlar önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Türkiye’de etkin kamu hizmetleri (eğitim, sağlık, vd.), dezavantajlı kesimleri (çocuk, yaşlı, vd.) kapsayan sosyal koruma (sosyal yardım artı sosyal güvenlik), aktif istihdam ve yeniden dağıtım politikaları uygulamasına devam edilerek ve kalkınma plan ve programlarında öngörüldüğü üzere gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele politikaları hükümetimizce kararlılıkla sürdürülecektir.